

Manuele strandreiniging : een testcase

Koen Verschoore

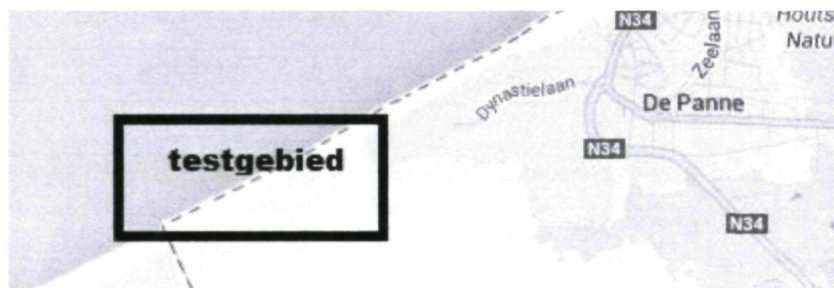
De discussie over hoe het strand best gereinigd wordt is al lang aan de gang. Voor vele gemeentebesturen lijkt het makkelijkst om met de grote middelen, lees strandkuismachines, de stranden schoon te vegen, terwijl natuurliefhebbers opteren voor een meer natuurvriendelijke methode waarbij aanspoelsels van wieren en dieren zo veel mogelijk worden ontzien. Hiervoor willen ze de mechanische reiniging veranderd zien in een manuele strandreiniging. In de loop der jaren zijn verschillende argumenten voor het een of het ander opgeworpen en die zet ik hier even tegenover elkaar.

MECHANISCHE REINIGING	MANUELE REINIGING
Voordelen	Voordelen
Weinig arbeidsintensief	Vermijdt erosie duinvorming
Grote hoeveelheid afval snel opnemen	Zelfs klein afval wordt meegenomen
Snellere verplaatsing, dus minder tijdverlies	Maakt vloedlijn boeiender
	Voorbeeld van duurzaam beheer
	Goedkopere verwerking afval
Nadelen	Nadelen
Duur (1)	Toename aantal manuren werk
Verarming beleving hoogstrand	Ophaling afvalzakken (2)
Erosie van duinvormende zone	Belastend werk voor rug
Geen voorbeeld van duurzaam beheer	

(1) In de kostprijs zit aankoop en onderhoud machinepark, verwerking grote hoeveelheid zand en algen en prijs brandstof

(2) Manuele ophaling betekent dat er onderweg gevulde afvalzakken moeten opgehaald worden wat weer met een machine moet gebeuren.

Er zijn ook dikwijls niet-relevante redenen voor de keuze van mechanische strandreiniging zoals bepaalde tradities die sommige technische diensten in stand houden *"omdat ze nu eenmaal al zo lang op die manier werken en de nood aan een andere arbeidstraditie niet inzien"*. Een grote onbekende in deze discussie is wat het echte alternatief is voor de mechanische strandreiniging. Is manuele strandreiniging beter, goedkoper en ook haalbaar voor een gemeentebestuur? Grote strandruimacties zoals door het Steunpunt Kust georganiseerd of acties als Clean up the Beach brengen heel wat vrijwilligers op de been en resulteren meestal in het ophalen van een grote berg afval. Deze goedbedoelde acties hebben in mijn ogen wel het nadeel dat ze eenmalig zijn én de gemeentebesturen niet overtuigen dat met pure mankracht zo'n afvalberg kan bedwongen worden. Hier houdt men geen rekening met het feit dat een ophaling de dag nadien heel wat minder afval zou opleveren én beduidend minder werkuren zou vragen. Daarom stelde ik in de Milieuraad van De Panne voor om een simulatieoefening te doen van een manuele strandreiniging in de rol van een 'gemeentearbeider'.

Gebruikte methode:

Datum : 6 augustus 2014, een regendag met dit als voordeel dat er quasi niemand op het strand was en dus een nulmeting van een echt proper strand kon worden uitgevoerd.

Materiaal : van de technische dienst van De Panne kreeg ik drie afvalzakken mee en, gezien de keuze voor het strand voor het reservaat De Westhoek stond de verantwoordelijke natuurwachter Johan Lamaire in voor latere ophaling van de afvalzakken.

Traject : ik koos voor het traject Schuylhavenlaan - Franse grens, een afstand van 1.4 km. Zowel de zeereep als de hoogwaterlijn werden afgelopen en zelfs op het natte strand werden opvallende zaken opgehaald. Totale afstand van **2.8 km**. De keuze voor dit stuk strand lag voor de hand : er was geen concurrentie van de strandkuismachine, want die mag daar niet opereren, én er staan nergens vuilnisbakken. Ook de onderbemanning van de diensten van ANB in de zomermaanden maakt dat er heel wat afval langer op het

strand blijft liggen. Daartegenover staat dan ook wel dat dit stuk strand veel minder gefrequent wordt door recreanten. Er is wel een grote passage van wandelaars met honden.

Resultaten :

<u>start</u> : 10.24u	<u>einde</u> (zonder pauze) : 13.54u	= 3.5 uur gewerkt.
zak 1 : +/- 25 kg	zak 2 : +/- 15 kg	zak 3 : +/- 15 kg
Verder werden nog twee toevallig gevonden zakken eveneens gevuld met naar schatting elk 10 kg afval + nog enkele hopen los afval dat te groot was voor de afvalzakken.		
In volume maakten plasticen flessen het grootste deel uit, in gewicht waren dat touwen en netten. Slechts 8 glazen flessen waarvan 4 gebroken. In mindere mate waren er ook kant-en-klare maaltijddozen en blikjes.		
Opvallend : dit keer geen metalen voorwerpen wat dikwijls anders is, gezien de ervaringen met de strandreinigingen in het verleden. Het feit dat dit stuk strand ook toegankelijk is voor honden was wel te zien aan de ontelbare achtergelaten hondenpoepzakjes in de afvalfractie.		

Datum : 7 augustus : de hele dag een stralende dag met veel wandelaars en recreanten op het strand. Bewust geen ophaling gedaan.

Datum : 8 augustus. Opnieuw een grijze dag. Ophaling op hetzelfde traject als 6.08.

Resultaat :

<u>start</u> : 10.08u	<u>einde</u> (Franse grens) : 10.28	= 20 min! voor 1.4 km
Opgehaalde hoeveelheid : +/- 4 kg waarvan plasticen flessen (volume) en koorden (gewicht) opnieuw de grootste fractie waren. Het meeste was ook vers aangespoeld.		
In het terugkeren kon ik dan ook nog de achterliggende duinengordel en de sluffers mee reinigen wat opnieuw een 4-tal kg opleverde.		

Persoonlijke ervaring met deze case study :

Ik ontken niet dat het lastig en arbeidsintensief was. Je moet je voor het kleinste stukje afval steeds bukken en ik vrees dat de klassieke opneemsticks waarmee de straatreinigers

werken hier niet steeds kunnen ingezet worden omdat nogal wat materiaal half onder zand steekt. In Tenerife krijgen manuele strandreinigers een soort schepnet mee om zaken op te nemen en het zand er uit te schudden (mond. med. Angeline Vanloo).

Anderzijds is het strand dan ook wel volledig geruimd tot de kleinste flessendoppen toe wat, zoals aangetoond, de arbeidsintensiteit normaal gezien moet doen dalen in de dagen er na. Er kan gestreefd worden naar een manuele reiniging met een kleine ploeg om de x aantal dagen afhankelijk van de lokale vuilvracht. De zakken bevatten dan ook zuiver afval en geen zandfractie wat ook weer meespeelt bij de verwerkingskosten van dit restafval. Misschien kan dit artikel als basis dienen voor een afweging om over te schakelen naar manuele reiniging van het strand en neemt het de koudwatervrees van lokale besturen wat weg om in te gaan tegen lokaal verankerde gewoontes rond strandreiniging.

Ik vraag mij ook af of toeristen niet meer gesensibiliseerd zullen worden door de aanblik van mensen die een inspanning doen om het strand proper te houden dan wel om de sporen te zien van een strandkuismachine die nog voor de toeristen het strand op gaan al weer vertrokken is.

Foto: Ik heb de zak zien zonnen aan de zee... (foto: Koen Verschoore)

Sportlaan 7
8660 De Panne
koen.verschoore@skynet.be